Visuomenės, K[illegible]s, Politikos Laikraštis
"L[illegible]SVĖ"
Eina du sykiu są[illegible] Utarninke ir Pėtnyčioj
Leidžia "[illegible]S BENDROVĖ" Tevyne" 307 W 30th st
PRENU[illegible]TA METAMS:
Amerikoje.....[illegible].....$2.00
Kanadoje ir užrui[illegible]e..... 3.00
[illegible]METŲ:
Kanadoje ir užrub[illegible]e.....$1.50
Amerikoje.....[illegible]..... 1.00
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.
"LAISVĖ"
242 W. Broadway So. Boston, Mass.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVE"
Published by
"LAISVĖ" PUBLISHING CO.
Every Tuesday and Friday at Boston, Mass.
YEARLY SUBSCRIBTION RATE:
In the United States.....$2.00
To Foreign Countries 3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

No. 80. Telefonas: So. Boston 21013. BOSTON, MASS., 4 SPALIO, (OCTOBER), 1912 m. Telefonas: So. Boston 21013. II Metai

"Entered as second-class matter November 13, 1911, at post office at the Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879."

GIOVANNITTI IR ETTOR

AMERIKOJ

Ettoro ir Giovannitti teismas.

Salem, Teismo Rūmai.—Ettoro-Giovannitti ir Caruso teismas prasidėjo panedėlyje 11:30 val. ryte. Biskį anksčiau liko atvesti kaliniai ir susodinti į plieninę klėtką, kuri stovi beveik viduryj teismo kambario. Kambarys buvo grūste prigrūstas kandidatais ant prisiekusiųjų teisėjų, teismo viršininkais, sargais ir laikraščių reporteriais.

Kandidatų ant teisėjų (jury) pašaukta į 350. Pirm visko teisėjas Quinn pasakė jiems prakalbą. Jis aiškino, kad kiekvieno ūkėso yra privalumas atlikti teisėjo užduotį, kad nors ir reikėtų apleisti biznį, naminius arba kitokius svarbius reikalus. Po to prasidėjo rinkimas teisėjų. Kiekvienam užduodama šie klausimai:

Ar esi giminė kaltininkams ar nužudytiems?

Ar turi jau nuomonę apie kaltininkus, ar ją jau išreiškei?

Ar esi priešingas mirties bausmei?

Tą dieną išrinkta vos du teisėjai. Perklausta 106 kandidatai, iš kurių didžiuma netiki į mirties bausmę, o kiti liko atstatyti valdžios arba kaltinamųjų. Mat, kiekvienam kaltininkui leista atmesti 22 kandidatai, kurie jam nepatinka. Tiek pat ir valdžia gali atmesti dėl kiekvieno.

Antrą dieną neišrinko nei vieno teisėjo, o kandidatai labai sumažėjo.

Trečią dieną išrinkta trečias teisėjas, bet kandidatai ant tiek sumažėjo, kad prisieis šaukti daugiau naujų. Iš tos priežasties teismas neprasidės be 14 d. spalio, iki neišrinks visų teisėjų. Bet gali ir ant ilgiau užsitęsti, nes niekas nenori teisti nekaltų žmonių.

Ettoras ir Giovannitti iš visų kampų šalies gauna daug telegramų ir laiškų, kuriuose išreiškiama simpatija. Taipgi pavieto prokuratorius Atwill gauna daug grąsinančių laiškų, bet jis, sako, ant to visai nepaisąs.

Teisman lankosi ir Haywoodas. Jis sako, kad kaip jam išrodo, tai rinkimas teisėjų gali užsitęsti net tris arba daugiau savaičių.

Vėliausios žinios praneša, kad išrinkta ketvirtas teisėjas. Daugiaus negali rinkti, nes nėra iš ko. Todėl šaukia vėl 350 naujų kandidatų. Teismas prasidės 14 d. spalio.

Debs New Yorke. 22.000 žmonių klausė jo prakalbos.

New York, 30 rugs.—Vakar atvažiavo čionai Debsas ir tą pat dieną kalbėjo Madison square sode. Suviršum 22.000 žmonių susirinko jo klausyt. Kalbėtoją sveikino ilgais delnų plojimais. Tarp susirinkusių buvo didžiausis entuzijazmas. Matyt, kad socijalizmas New Yorke giliai įsišaknijo. Seniai neatsimena New Yorke tokio milžiniško susirinkimo.

Kariumenė saugoja gatves

Augusta, Ga., 2 spalio.—Čionai šešios rotos milicijos saugoja gatves. Nežiūrint tos sargybos vakar turėjo sustot visi gatvekariai dėl išardytų rėlių ir dėl trukumo streiklaužių.

Traukinys nupuolė ežeran

Washburn, Wis., 2 spalio.—Netoli nuo čia prekinis traukinys su penkiais malkomis prikrautais vagonais nusirito ežeran. Mašinistui pasisekė išsigelbėti.

Du orlaivininku užsimušė

Washington, 1 spalio.—Du karišku orlaivininku, Frank Scott ir Louis Rockwell, mirtinai užsimušė, kada juodviejų orlaivis nuopuolė iš 100 pėdų augščio College Park'e, Md. Katastrofos priežastis — sugedimas motoro.

Susimušė gatvekariai.

New York, 30 rugs.—Netoli Washingtono tilto susimušė du gatvekariu. Žmonių sužeista 30, iš jų penki mirtinai.

Padegė 25 namus.

Chicagos policijai pasisekė areštuoti specialistą pedegėją, kuris tik per vieną mėnesi padegė 25 namus. Jo vardas Milleris.

Milleris tiktai ką išėjęs iš kalėjimo, kuriame sėdėjo 10 metų taip-pat už padegimą. Milleris pasakė, kad jisai esąs padegėjas, nes labai mėgęs žiūrėti, kaip platinasi ugnis ir naikina namą.

"Svetimoteriavimas".

Wilmington, Del., 28 rugs.—Čia buvo gana juokingas atsitikimas. Tula moteris susitarė nueiti į teatrą su svetimu vyru. Sužinojęs apie tai jos tikrasis vyras nubėgo į teatrą ir pranešė užžiūrėtojui, kad kada jo pati eis su svetimu vyru iš teatro, tai jis juos nušausęs. Užžiūrėtojas, bijodamas, kad tas ištikrųjų neatsitiktų, užsilipo ant estrados ir pranešė, kad tasai vyras, kuris yra atėjęs su svetima pačia, eitų laukan per užpakalines duris. Ir pasirodė, kad per nurodytas duris išėjo net 11 porų.

Pašaukė miliciją.

Augusta, Ga.—Karų darbininkai, kurie yra išėję ant streiko, atakavo streiklaužius. Gubernatorius pasiuntė 4 kompanijas milicijos. Streikieriai likosi išvaikyti.

Rooseveltas būtų galą gavęs.

Tulca, Okla, 26 rugs.—Keliolika žmonių buvo gana sunkiai sužeista, kuomet nugriuvo platforma, nuo kurios kalbėjo Rooseveltas. Tiktai išnetyčių Rooseveltas nieko nenukentėjo.

Charakteriška, kad platforma, begriūdama, sužeidė daugiausia kareivius, pasižymėjusius karėje.

Vėl bomba New Yorke.

New York, 30 rugs.—Vakar ryte sprogo bomba prie turtingo italo Frank Ordello namo, prie Store ave. Visas namo prieangis tapo išgriautas. Penkiolika italų šeimynų išsigandusios išbėgo ant gatvės. Niekas neužgautas.

UŽSIENYJ

Laukiama didelės audros.

Londonas, 1 spalių. Londone gautos labai neramios žinios iš Balkanų pussalio. Visos tėnykštės valstijos subruzdo ginkluotis. Rasit neužilgo prasidės tikroji karė.

Rusija mobilizavo septynis savo armijos korpusus, kurių kiekviename yra po 35,000 kareivių. Kariumenė koncentruojama Lenkų karalystėj. Nors rusų valdžia ir garsina, kad nieko nereiškia, vienok visi mato, kad valdžia prie ko tai uoliai rengiasi.

Bulgarija rengiasi pašaukti kariumenėn net rezervinius kareivius. Bulgarija sakosi apskelbsianti generališką mobilizaciją, jeigu Turkija nesiliaus mobilizavus savo kariumenę.

Tos pačios naujienos ateina iš Serbijos ir Juodkalnijos. Serbija siunčia savo kariumenę Turkijos parubežin. Serbijos ministeris pasakęs, jog būtinai kilsianti karė, jeigu Turkija neduos savyvaldos kitataučiams.

Tarpe turkų ir juodkalniečių kareivių jau įvyko susirėmimas. Pranešama, kad turkai nustojo mušyje 30 žmonių užmuštais ir 30 paimtais į nelaisvę.

Graikija reikalauja iš Turkijos satisfakcijos, nes ant Samos salos turkai įtaisė graikų pogromą. Graikija siunčia ant salos Samos savo karišką laivą. Sakoma, būk ir francūzai pasiuntę vieną karišką kreiserį ant Samos.

Turkija ginkluojasi. Ji nenori pasiduoti.

Berlynas, 1 d. spalių. Turkija traukia savo kariumenę į Adrianopolio distrikta. Daugelyj vietų Macedonijos atsibūna kariumenės manevrai. Turkijos kariumenė pilnai prisirengus prie susikirtimo su bulgarais.

Mažojoj Azijoj suriktuota penkios divizijos kariumenės iš 16 tūkstančių kareivių.

Diplomatai tariasi.

Įvairių kraštų diplomatai Konstantinopolyj labai sujudę. Rusijos ambasadorius mano, kad panaši suirutė labai greitai gali privesti prie karės.

Rusijos ir Anglijos pasiuntiniai turėjo pasikalbėjimą su Turkijos ministeriais.

Serbijoj ir Bulgarijoj apskelbta visuotina mobilizacija.

Sofija, 1 d. spalių. Bulgarijos valdžia apskelbė visuotiną mobilizaciją, kadangi gavo žinias, kad kaimynystėje Turkija traukia į vieną krūvą savo kariumenės spekas.

— Belgradas, 1 d. spalių. Šiandien išleistas paliepimas apie generališką mobilizaciją Serbijos kariumenės.

Kaip praneša iš Graikijos, tai Turkija gali pasiųsti kariauti suvirš 100,000 kariumenės.

Marconi sužeistas.

Specia, Italija. 26 rugsėjo. Zinomas išradėjas bevielinio telegrafo W. Marconi sužeistas automobiliaus nelaimėje. Visų smulkmenų dar nežinoma, bet jisai atvežtas miestan subandarevotas. Jisai jaučia skaudėjimą dešiniame žande.

Lietus sunaikino javus.

Londonas, 30 rugs.—Tankus lietai visoj Anglijoj sunaikino didesnę dalį javų. Labiausia nukentėjo kviečiai, miežiai ir žieminiai javai. Nuostoliai sieks milijonus dolerių. Valdžia vienok nesiskubina farmeriams su pagelba, aiškindama, kad vienų metų nedateklius negalįs farmerių suvarginti. Jie galį pasiskolinti pinigų iš bankos iki metų.

Aeroplianas užmušė moterį.

Aussik, Austrija, 30 rugs.—Vietinio orlaivininko moteris tapo užmušta sparnu lekiančio šale aeropliano. Jos vyras liko sunkiai sužeistas.

Balkanuose prasideda karė.

Konstantinopolis, 2 spalio.—Abdul lah Paša, vienas iš gabiausių Turkijos karvedžių, šiandien tapo paskirtas vyriausiu kamanduotoju Turkijos kariumenės Balkanuos.

Tuom pat laiku tapo apskelbta, kad po visos nakties tarybų Turkijos ministerių kabinėtas nutarė atsisakyt išduot Serbijai jau siunčiamus ginklus, kuriuos turkų valdžia sulaikė.

Turkija pradėjo suimdinėt plaukiojančius Juodojoj jūroj Graikijos laivus ir nori juos pavartot savo kariškiems reikalams. Tas viskas reiškia, jog Balkanuose jau prasideda tikra karė, nors formališkai ji dar neapskelbta.

New York, 2 spalio.—Čia gautas telegrafiškas pakvietimas iš Sofia, kad visi bulgarai ir macedoniečiai tuoj grįžtų tėvynėn.

Prašo kitų valstybių, kad nesikištų.

Sofia, Bulgarija, 2 spalio.—Bulgarijos, Serbijos, Juodkalnijos ir Graikijos valdžios šiandien įteikė kitų valstybių atstovams prašymą, kad kitos valstybės nesikištų į jų kovą su Turkija.

Graikija perka kariškus laivus.

Liverpool, 2 spalio.—Šiandien sužinota, kad Graikija ką tik nupirko nuo Argentinos keturis kariškus laivus, taip vadinamus naikintojus. Tie laivai padirbti Anglijoj ir ką tik užbaigti. Jie tuojaus bus pasiųsti Graikijon.

Vokiečių sąjunga.

Vokiečių sąjunga, veikianti Vokietijoje, neseniai išleido brošiurą, kurioje apgailestauja, kad Vokietijos kariumenė nejžengė Rusijon 1905 metais ginti vokiškųjų baronų. Tečiaus 1922 metais Vokietija draugesu savo sąjungininkėmis Austrija ir Italija užpulsią ant Rusijos ir Francijos ir jas tarp savęs pasidalinsią. Santaika būsianti padaryta Rygoje ir tuokart Vokietija užviešpatausiant.

RUSIJOJ

Provokatorių pavaišino.

Peterburgas, 2 spalio. Į vieną miesto ligonbučių atvežė baisiai sužeistą vyrą. Pagal jo rūbų galima buvo spręsti, kad jis tarnavo ant geležinkelio. Jo veidas buvo sukapotas ir nosis beveik visai perkirsta į dvi dali.

Pasisakė esąs koks tai Minajev. Daugiau nieko nenorėjo pasakoti, tik ištarė: "Man taip ir gerai, provokatoriui."

Šnipą užmušė.

Netoli Kutajisko, miestelyj Kodieti, nakčia pašaukė iš namų teisėją Chukivadze ir kuomet tas išėjo ant kiemo, tai jį sušaudė ir patįs pabėgo. Prie užmuštojo rasta raštelis, kuriame sakoma, kad jį sušaudė už šnipiškus darbus ir išdavimą nekurių socijaldemokratų. Raštelis užsibaigia grąsinimu ir kitiems tuo pačiu užmokesčiu. Kadangi nesurado užmušėjų, tai gubernatorius nubaudė visus to miestelio gyventojus po 5 rublius kiekvieną.

Karės stovis.

Sevastopolyj kariškam stoviui esant įsakyta, kad už prieštaravimą kariumenei arba policijai, bus baudžiami iki 3000 rublių arba 3 mėnesiais kalėjimo.

Turbūt Rusija turės užbaigti savo dienas karės stovyje.

Kratos ir areštai.

Tomske 16 d. buvo daromos kratos, labiausiai pas knygų pardavėjus. Suimta 17 žmonių.

Sevastopolyj vėl padaryta ant kariško laivo "Pamiat Merkurija" kratos ir areštai. Suareštuota 16 matrosų.

Traukiniai—žaibai.

Gelžkelių ministerija ketina įtaisyti traukinius, kurie eisia su didžiausiu greitumu. Nuo Peterburgo iki Berlyno traukinys eisiąs 25 valandas.

Kad tik nevaikščiotų taip greit, kaip "Titanic'as"?

Lavonų kolonija.

Žemės tvarkomoji komisijos ekspedicija surado Turachano apskrityje, prie Varzano jūrių, žvėjų koloniją, tik jau tos kolonijos gyventojai visi mirę nuo cingos ligos. Jų lavonai dar tebeguli nepalaidoti.

Reikia pastebėti, kad į Turachano kraštą tankiai ištremia politiškus prasikaltėlius.

Pabėgo kareiviai.

Iš Archangelsko disciplinarinio batalijono pabėgo 3 kareiviai matrosai ir nežinia kur dingo.

Saužudystės katorgos kalėjimuose.

Kutamoro katorgos kalėjime, Narčinsko paviete, nusižudė penki kaliniai. Kalinių saužudystės priežastis dar nėra žinoma.

Iš visų Rusijos katorgos kalėjimų ateina baisios žinios! Vienur visokios inkvizicijos, o kitur net saužudystės.

LIETUVOJ

Policijos elgimasi.

Tverai (Telšių pav.) Buvo toks atsitikimas. Ukininkas Š. už miško kirtimą buvo nuteistas kalėjimo 2 dienom (prie policijos). Rugpiūčio 19 d. iš Rietavo atvažiavo uredninkas su sargybiniu. Š. buvo namie. Uredninkas, sutikęs kieme minėtojo ūkininko sūnų, užklausė, ar yra Š. namie. Sūnus atsakė, kad nėra. Uredninkas tuoj pradėjęs mušti vaiką. Atbėgęs ir tėvas (jis buvo pasislėpęs), tuoj užpuolė ant jo. Bet senis šiaip taip atsiprašė, nebegavo mušti. Pasiėmęs Š. uredninkas su sargybiniu išvažiavo į Rietavą. Ukininko Š. žmona sunkiai sirgo. Išgirdus sūnaus ir vyro šaukima, ji labai persigando, o rytmetį ir mirė. Liko 8 vaikai. Kaimynas nuvažiavo į Rietavą ir prašė, kad paleistų Š. pačios palaidoti. Policija pareikalavo 4 rublių užstato. Pinigus sudėjo. Š. mušė telegramą prokurorui. Eina tyrinėjimas.

"L. Z."

Biaurus darbas.

Kuršėnai (Šiaulių pav.) Zinomas piktadarys Vaicekauskis rugpiūčio 30 d. pasivijo važiuojantį į Šiaulius Vaišnorą ir davė jam galvon akmeniu. Manydamas, kad V. jau negyvas, piktadaris nuėjo, pasiėmęs 40 rub. Išryto žmonės rado V. vos gyvą; suspėjo dar nuvežti ligonbutin, kame išėmė iš galvos ir šonų sumuštus kaulus, bet gydytojai sako, kad jis vargu išgysiąs. Piktadariui pasisekė išsprukti. Panašiais darbeliais Vaicekauskis seniai jau užsiimą, vienok jis vis išsisuka nuo bausmės.

"L. Ž."

Pabėgo raštininkas.

Alsėdžiai (Telšių pav.) Šiomis dienomis pabėgo raštininko pagelbininkas, surinkęs truputėlį "smulkių". Dalykas tame. Valstiečiams dabar reikėjo mokėti kokius ten makesčius. Mokesčius renka paprastai tam tikri rinkikai (sborščikai). Bet žmonės, turbūt norėdami greičiau atsikratyti (nes—"atlikta, tai bent nerūpės"), pasitikėjo raštininkėliu. Bet šitas, sutaisęs į 50 rublių, nežinia kur dingo, ir turbūt jį tiek bematys, kaip savo ausis...

Dabar visi nukentėjusieji šaukiami į valsčių. Nežinia, ką "pagiedos"... gal prisieis išnaujo mokėti...

"Liet. Žin."

Skaitytojams.

Meldžiame visų tų "Laisvės" skaitytojų, kurių prenumerata jau pasibaigė ir kurie gavote nuo Administracijos paraginimą panaujinti ją, kad pasiskubintumėte atnaujint, nes mes būsim priversti Jums "Laisvės" siuntinėjimą sulaikyti.

"L." Administracija.

SPAUDOS BALSAI

Draugijos ir laikraščiai.

Kartkartėmis tarpe mūsų laikraščių ir kaikurių draugijų iškįla vaidai. Ar tai pasipainioja bloga korespondencija, ar šiaip jau kas sukursto ugnelę. Išpradžių prasideda šnairavimas, paskui uždeda vieną ar ne vieną boikotą. Panašiai atsitiko su "Dilgėlėmis" ir Pittsburgo "Lietuvių Mokslo Draugija", tik čia būta priežasties jau stambesnės. Laike paipmilės streiko (Pittsburge) "Dilgėlių" leidėjai daug pasidarbavo streikierių naudai. Net parapijonįs šaukėsi "Dilgėlių" redaktoriaus pagelbos. Žinoma, kaip kožname streike, taip ir tame, radosi streiko priešų, kuriuos "Dilgėlės" nupeikė. Jų tarpe buvo ir "Mokslo Draugijos" pirmininkas.

Ir štai pasirodo, kad draugystė nutarė boikotuoti "Dilgėles", išreikšti joms papeikimą ir t. t. Rodosi, taip elgėsi ne visi draugijos nariai ir tai smagu pažymėti. Betgi ką mislijo tie nariai, kurie panorėjo boikoto? Ar jiems atėjo į galvą, kad taip su laikraščiu kovoti negalima. Ar jie pamislijo, kad tai blogiausias iš blogiausių kovos įrankių.

Šiaip ar taip męs žiūrėkime į laikraščius, bet jie atlieka lietuvių tarpe milžinišką darbą. Šiame atvėjyj "Dilgėlės" atliko savo darbą, užtarė ir padėjo streikieriams. Ir jeigu męs už gerą piktu atmokėsime, kas-gi tuomet bus?

Ar nevertėtų ir kitoms mūsų draugijoms to neužmiršti, kada jos susiduria su laikraščiais?

Kalėjimuose.

"Boston American" praneša apie baisų kalinių išnaudojimą Rhode Islando valstijiniame kalėjime. Ten padaryta kontraktas su Chicagos firma. Už padarymą vienų marškinių kalinys gauna 2½c. Kaliniai padaro per metus suvirš milijoną marškinių. Vidutiniškai kalinys uždirba Rhode Islando kalėjime 29c. į dieną, tuo tarpu kituose kalėjimuose uždirbama dvigubai ir net trigubai.

Tai, mat, kokiu būdu "taiso" nusikaltėlius. Tasai žiaurus išnaudojimas yra visų biauriausias, kadangi kaliniai negali apsiginti.

Amerikos visuomenė privalo daugiaus susirūpinti kalėjimų tvarka. Kalinių darbas baisiai išnaudojamas, jie ten pusbadžiai maitinasi.

Skaitytojų egzamenai.

Laikraščiams rūpi ištirti savo skaitytojų ūpą ir palinkimus, būtent kokiam kandidatui į prezidentus jie daugiausia prijaučia.

Ir štai dienraštis "Cincinnatti Inquirer" padarė mėginamąjį balsavimą West Virginijos valstijoj. Rezultatai buvo tokie. Už Taftą—2156 balsai, už Wilsoną—1470 balsų, už Debsą – 1296 balsai.

Reikia patėmyti, kad tasai dienraštis kapitalistiškas, o vienok už Debsą palyginamai labai daug balsų paduota.

Vienas iš Pittsburgo dienraščių padarė panašų ekzameną Allegheny paviete. Wilsonas gavo 2785 balsus, Debsas—2188, Taftas—1655, Rooseveltas—1544.

Nekuriuose fabrikuose tokie ekzam. padaryta Conn. valst. Debsas gavo 732 balsu, Wilsonas—576, Rooseveltas—531, Taftas—372.

Aišku, kad naujas vėjas pradeda pūsti!

Reikia bendrumo.

Aš seniai rengiuosi parašyt rimtą straipsnį apie tokį laikraštininkystės dalyką, kurį čia pavadinu bendrumu. Trumpus straipsnelius ir pajuokas ne sykį prisiėjo man rašyt. Bet redaktoriai perrimti tam, kad atkreiptų į tai savo moloningą atydą. Vienok atsisakau ir dabar nuo ilgų ir baisių išvadžiojimų, koki gali tikti tik tulam "rimtamjam" laikraščiui į įžanginius straipsnius.

Visi laikraščiai tarpais paeimanuoja dėl stokos bendrumo savo tarpe. Bet jie ikišiol vis tiktai kitus redaktorius pakaltina, kad iš jų laikraščių nieko neperspausdina, nieko nepamini; tankiausiai tas eimanavimas užpuola amerikinius redaktorius ir publicistus, o prieš Lietuvos laikraščius.

Jau treti metai, kaip prasidėjo, vienok, toksai "trustas": "Vienybė Lietuvninkų" su pasigyrimu apskelbė, kad mainysis korespondencijomis su "Liet. Ukininku". Na, tas ne visai taip pildosi, kaip ji sakė. Ji, tiesa, kiekvienam numeryj "įmaino" porą lapų korespondencijų ne tik iš "L. U.", bet ir iš "Vilties" ir k. O jos trusto suokalbininkas Vilniuje neima dabar jokios korespondencijos iš jos, tik iš tų kurjoziškų ilgųjų straipsnių šį-tą rimtesnį paima, rodos, tik tyčia, kad palaikius tą sutartį.

Kitų laikraščių panašios sutarties, rodos, visai nėra.

* * *

Bet kam ta sutartis? Ar kad viens kitą reklamuotų, girtų vergiškai, o svetimas mintis, kad ir svarbiausias ir gyviausias—laikytų per nieką, slėptų nuo savo skaitytojų? Čia kiekvienas turi būti laisvas.

Laikraštis yra dvasia, apglėbianti tam-tikrą dalį visuomenės; laikraštija — tai dvasiškas visuomenės ryšis, jos nuomonės nustatytojas. Šitaip sako visi redaktoriai, rašėjai. Bet ar taip gali būt ištikrųjų, kuomet vienas laikraštis stengsis pats savyje užsidaryti, kitas pro jį pražiūrėti, nepaisyti, tyčia nutylėti kito sumanymus arba nurodymus, kurie ištikro naudingi visuomenei, arba bent kokiai jos daliai, vienai-kitai draugijai?

Ag laikraščiai negali tarnaut vienai-kitai ypatai, tik draugijai, t. y. daugeliui ypatų, kurių reikalai yra bendri. Bet pas mus yra visai atbulai. Imk draugijos kelius kritikuot, tuo išgirsi, kad ypatiškumas! Štai ant vadovų užsipuola, griauja draugiją! Bet tuo tarpu nėra ir, tankiausia, nė negali būt griovimo draugijos, tik nurodymas, kas jai reikėtų daryt, kad negriūtų. Aš nežinau, kaip mano draugai elgėsi kada-nors: ar jie norėjo griaut—imkime tokį Susivienyjimą Liet. Am., Tėv. Myl. Draugystę. Daugelis jų yra skelbiami esant tų draugijų griovikais. Galiu kalbėt tik už save. Mano nuomonėje, visokia draugija geriau, negu be draugijos. Ir negriauju. Vienok "grioviko" vardą gavau nuo vadinamų tautiečių publicistų.

* * *

Vienu žodžiu, pas mus stoka bendrumo. O su tuom—stoka to, kas vienija. Vienybė nenukalama. Kada yra reikalas žmonėms vienytis—tai vienijasi. Bet tatai galima priskubint, padailint, reikalus išaiškinant. Ot, tam tai ir gali, ir turi tarnaut laikraščiai. Kritikuojant kokį netikusį vadovą, reikia aiškint, kokiais žaislais ir kamanomis—anot Dovydo psalmės—gali visuomenė suspaust jo žandus! Visados reikia aiškinti demokratiškumo įrankius, be kurių negali gyvuoti ir tarpti jokia naujosios gadynės draugija,—svietiška, laisva draugija.

"Lietuvos Žinios" neseniai eimanavo, kad mums,—o gal tik jiems ten Lietuvoj,—stoka "visuomeniškumo". Žmonės nesirūpina visuomenės reikalais, nesilanko į balius, koncertus, teatrus... Tas tiesa. Bet da čia ne visai galima kaltinti žmones, publiką. Kaltesni sumanytojai, veikėjai. Tarp jų nėra bendrumo. Jie atsispyrę nuo viens kito. Jie nutyli kito gerą darbą, atliktą raštu, žodžiu arba veikimu visuomenėje. Neima iš jo pavyzdį, jeigu jis tai daro grynai demokratiškai, jeigu veda žmones prie tikro savivaldystės susipratimo, kur jau nebus reikalingas nė jis pats, nė kits toksai vadovas.

Tai yra faktas, kad tokius teisingus vadovus pas mus ignoruojama visur. Jų tiek mažai tėra, o ir tai negeistini. Tiek to. Tegu ypatas už nieką laiko. Bet jų darbus negalime aplenkt savo visuomeniškomis akimis, jei esame teisingi visuomenės veikėjai. Negeri tie darbai—kritikuokim juos, ne ypatą, ne jos gyvenimą. Geri darbai—paduokim turinį visuomenei. Nes iš nieko taip gerai nepasimokina svietas, kaip iš pavyzdžio, iš kitų tokių pat sutvėrimų paimto; kitus nuduodami, patįs išsilaviname ir tankiai geriau padarome už juos. Tai yra jau toks mūs gamtos įstatymas. Męs nesilaikome, kuomet reikia veikt tarp žmonių. Stoka bendrumo.

J. Baltrušaitis.

Saulės pajiega.

Neseniai "Laisvėje" buvo rašyta apie saulės karštumą, dabar-gi neprošalį bus pakalbėti apie jos pajiegą, kurią ji nuolatos vartoja.

Kiekvienos mašinos, kokios ji nebūtų konstrukcijos, pajiega jos yra palyginama arklinėmis pajiegomis. Per tai, kiekvienas mechanikas, priėjęs prie mašinos, žiūri, ant kiek ji yra padaryta arklinių pajiegų, ir tuomet sprendžia jos galybę.

Mokslinčiai gi pradėjo tyrinėti gamtos pajiegą ir palyginti ją su arkline pajiega.

Kaip mums jau yra žinoma, kad mūsų žemė be paliovos dirba: ji sukasi aplink savo ašį ir sykiu su tuom, bėga aplink saulę. Toks judėjimas eina daug milijonų metų. Bet kas gi priverčia mūsų žemę taip uoliai darbuotis? Ne kas kitas, kaip tik saulė. Bet pažvelgsime dabar į tai, kokią pajiegą arba energiją vartoja saulė vien tik dėl to, kad priversti mūsų žemę suktis aplink savo ašį. Yra išskaitliuota, kad dėl sukimosi žemės aplink savo ašį, reikalinga pavartoti pajiega maž-daug 200 kvadralijonų arklinių pajiegų (kvadralijonas — vienutė su 24 nuliais). Tai baisiausia pajiega! Jeigu galima būtų šią pajiegą sulaikyti ir pavartoti dėl mūsų žemės gyventojų, tai tos pajiegos užtektų dėl varymo ir sukimo viso pasaulio mašinų, neišskirįant ir garvežių, ant 70,000 milijonų metų! Bet ant laimės, męs tos pajiegos negalime pavartoti ir dar net negalime patėmyti sukimosi mūsų žemės. Sakau "ant laimės" todėl, nes jeigu tik tą pajiegą galima būtų pavartoti, tai kapitalistai užgriebtų ją, o darbininkams prisieitų mokėti mokestįs užtai, kad dėl jų saulė šviečia ir tuom išaikvoja daugiau savo energijos.

Apart sukimosi mūsų žemės aplink savo ašį, ji bėga aplink saulę su neišpasakytu greitumu, darydama 29,700 metrų į sekundą. Dabar gi męs turime atsiminti, kad dėl šio žemės bėgimo, reikalinga nauja pajiega, kurią taip-gi saulė išduoda. Dėl bėgimo žemės aplink saulę reikalinga pavartoti 2¼ kvintalijono arklinių pajiegų (kvintalijonas — vienutė su 30 nulių). Jeigu galima būtų šitą pajiegą pavartoti dėl žemės gyventojų, tai dėl varymo ir sukimo viso pasaulio mašinų užtektų ant 8,000 bilijonų metų. Bet ir šitos pajiegos žmonės negali panaudoti.

O kur saulės ta energija, kurią išleidžia dėl šviesos ne vien tik mūsų žemei, bet ir dėl daugybės kitų planetų? Vienok reikia atsiminti, kad ne vieną mūsų žemę priverčia taip judėti, bet daugybę panašių planetų ir gal dėl kitų reikalinga pavartoti daug didesnė pajiega, negu žemei.

Išskaitliuojant tokią saulės pajiegą, ne vienam iš kapitalistų varva seilės, kad jie negali jos pavartoti savo labui ir ne vienas mokslinčius laužo sau galvą, kaip išrasti būdą, kad galima būtų pavartoti. Jau 1878 metais vienas francūzas bandė sukti saulės spinduliais savo mašiną. Jisai padarė tokį veidrodį, kurio vidurys buvo įlenktas, kad sutraukti daugiau spindulių ir jais šildyti garinės mašinos katilą. Vienok tas jam nepavyko.

Dabar kįla klausimas, ar saulė neeina silpnyn, išduodama tiek daug energijos? Pagal teoriją Helmgoco, saulė kasmet eina vis silpnyn ir silpnyn, nes išleista jos pajiega, jau atgal nesugrįžta. Todėl ateis toks laikas, kuomet saulė visiškai nusilpnės ir negalės išduoti tokios energijos, kokios reikalauja mūsų žemė ir tuomet turės viskas išnykti.

Kuomet žmogus prieini prie tokio išvedimo, kad su nusilpnėjimu saulės pasibaigs ir mūsų gyvenimas, tuomet nenoroms puola į galvą mintis, kad mūsų prabočiai buvo daug daugiau protingesni už mus, nes jie meldės ir garbino saulę, nuo kurios priklauso visas pasaulio judėjimas ir kurią jie aiškiai matė, negu męs meldžiamės ir garbiname tą, kurio nei matom, nei žinom ir nuo kurio mūsų gyvenimas visai nepriklauso.

Ir taip, pasaulis eina vis prie galo, eina vis artyn prie mirties—prie amžino atsilsio visi kūnai, kaip gyvi, taip ir negyvi. Kas gi tuomet palieka daryti žmonijai? Žmonija turi stengtis pagerinti savo buvį, kad galėtų geriau ir žmoniškiau užbaigti savo amžių ir kad nesakytų paskui saulė: "Aš per visą savo amžių aikvojau savo pajiegą, kad galėtumėt gyventi, o jūs memokėjote tuomi gyvenimu naudotis, todėl išnykite dabar visi sykiu."

V. Paukštys.

Mokytas tas, kas daug žino iš knygų; išsilavinęs tas, kas išsimokino visas žmonijos apeigas ir pasielgimus; apsišvietęs tas, kas supranta tikslą savo gyvenimo.

MONA LIZA DŽIOKONDA.

Pereitais metais buvo išvogtas Paryžiuje iš Louvre'o Monos Lizos Džiokondos paveikslas. Jisai buvo nupieštas garsaus dailininko Leonardo da-Vinci. Paveikslas turi apie 1 ketvirtainį metrą didumo. Rodosi, kasgi čia ypatingo?! Ir ko tik nevagia mūsų laikais! O vienok žinia apie pavogimą sujudino viso pasaulio inteligentiją. Pradėta smarkiausiai jieškoti, tyrinėti, buvo paskirta tūkstančio frankų dovana tam, kuris suras pražuvusį paveikslą, vagiui užtikrinta bausmės dovanojimas, kad tiktai grąžintų; visuose laikraščiuose skambėjo žinios, kaip rūpinamasi paveikslo suradimu. Vienok viskas buvo veltui. Vagis taipgi nesurasta.

Bet štai dabar ir vėl pasklydo žinios, būk Monos Lizos paveikslas randasi privatiškose rankose Peterburge. Ant kiek tas teisybė, ateitis parodys.

Bet kasgi tai per paveikslas, kurį taip gerbia visa inteligentija, kurio pražuvimas tiek daug triukšmo sukėlė visame pasauly, apie kurį tiek daug rašė laikraščiuose? Juk tai ne istoriška kompozicija ir ne religijinė. Tai tiktai portretas. Mona Liza buvo visiškai nežymi ypata, kaip ir jos vyras Florencijos patricijus Frančesko del Džiokondo. Bet užtad paveikslo autorius visiems žinomas—Leonardo da-Vinci.

Pagal apkainavimą vieno geriausio senovinių paveikslų žinovo Bode už "Džiokondą" kiekvienas sostinės muzėjus būtų su noru užmokėjęs penkis milijonus markių.

Tiesa, graži suma! Bet jeigu atkreipti atydą į tai, kad "Džiokonda"—vienatinis paveikslas, kurį Leonardo nupiešė be pagelbos savo mokinių, tai ta suma visai nedidelė. Bet dalykas ne piniguos. Juk yra daug daiktų ir gal daug kartų brangesnių, o vienok jų pražuvimas neiššaukia tokio didelio gailesčio, kokį padarė "Džiokondos" pavogimas.

Tūlas S. K. Isakov taip atsiliepia apie Leonardo da-Vinci: "Viską apimantis genijus ant visko, ko tik jis dasilytėjo, paliko savo žymę. Matematika, fizika, mechanika, biologija, anatomija—daug priklauso jo pasidarbavimui. Dailininkas, neužsileidžiantis pagal savo talento nei Rafaeliui, nei Michael Angelo, skulptorius, inžinierius—jis turtingumu ir gilumu savo talento ir žinojimo visus stebino, žavėjo, rodėsi magiku..."

Savo perdėm prasiskverbiančiu apžvelgimu jis lytėjosi paslaptingų šaltinių, kur gema ir geras ir piktas, kur jie susipina tarp savęs ir kur išsisklaido į šalis.

"Visą savo sielą Leonardo da-Vinci įdėjo į Monos Lizos paveikslą", rašo tas pats Isakov. "Taip, visą sielą! Kas matė tą paveikslą originale, tas jautė jo žavėjimą. Veikalas gražus, neišsemiamas, paslaptingas... Nors kaszin kiek męs rašytume apie Monos Lizos paveikslą, nors kaszin kaip besiknistume į psichologiško analizo smulkmenas, jos besišypsančio žvilgio paslaptis pasiliks ant visados neatspėta. Jisai vėl ir vėl ne vieno žingeidų žvilgį pritrauks prie savęs, žadįs dvasišką žiūrėtojo susnudimą, iškels užslinkusius gyvenimo kasdieniniais sujudimais klausimus, pasiryžimus, svajones, pasigėrėjimus."

Tūli tvirtina, kad tarp Leonardo ir Monos Lizos buvęs romanas, bet nepriėjęs prie išrišimo. Kas gali žinoti! Gal ir ištikro viduramžių magikas, nepažįstantis moterų, net papuolęs apkaltinimui lytiškame susigadinime, buvo prisirengęs priimti nuo gundytojos obuolį! Žinoma tik tas, kad keturis metus piešė Leonardo tą paveikslą; kad seansus jis išpuošdavo su karališka puikybe, užkviesdamas muzikantus, dainininkus, juokdarius, kad tik iššaukti ant veido tą nusišypsojimą, tą paslaptingą šypsą, kurios prasmę ir reikšmę veltui stengiasi surasti patįs sumaniausi kritikai. Besišypsančio Džiokondos žvilgio paslaptis lieka ant visados neatspėta.

Su pražuvimu šio portreto ant visados pranyksta iš pasaulio tas nesulyginamas atidengimas, žūsta įstabiausias Leonardo sielos gilumas, kuris savo pasiryžimu atidengė mums nepasiekiamas gelmes, pačius paslaptingiausius mūsų sielos užkampius. Ištikro keistas likimas Leonardo da-Vinci veikalų. Jo padirbtos statujos vienos subiro, kitos jau baigia griūti, nes nebuvo atlietos iš bronzos. Beveik išnyko ir visi jo paveikslai dėlei netikusių dažų, paties Leonardo išrastų. Pasiliko tik viena "Džiokonda"... Su jos žuvimu žūsta ir raktas prie Leonardo da-Vinci. Nes nei viena kopija, nors ji būtų ir geriausia padirbta, negali pilnai atvaizdinti to geniališko veikalo. Ir jeigu ištikro tas paveikslas jau būtų žuvęs ir neatsirastų, tai tuomet Leonardo palieka dėl mūs tik legenda, dar daugiau—pasakinis magikas, nesuprantamas, nesuprantamas...

P. Posmyla.

LEONARDO KREGŽDUTĖ.

Pagal K. Bernulli.

Leonardo su teptuku rankose vis dar stovėjo prieš neužbaigtą Monos Lizos paveikslą.

—Kakaccio!—šūktelėjo jis, padaręs kelis žingsnius į vidurį savo dirbtuvės—didelio saliono.

—Aš čion, mokytojau,—atsiliepė aštrus senyvas balsas, ir saliono gilumoj, kur tarp eskizų iš molio ir visokių baldų stovėjo įvairųs matavimo prietaisai, pasirodė apvalus, kaip kamuolys, mažas žmogiukas. Jis buvo panašus į bačkutę, pastatytą ant kojų.

—Eik šian, karliukai, tu visų piktų sapnų įkvėpime,—juokavo Leonardo, kuomet Kakaccio artinosi prie jo.

Karliukas laikė tarp savo delnų bailiai čirškančią kregždutę. Leonardo veidas susiraukė: jis jau seniai buvo uždraudęs karliukui kankinti savo prijaukintąją kregždutę, kuri turėjo susisukus pastogėj savo lizdelį.

—Mokytojau,—tarė karliukas:—aš ją išgelbėjau nuo mirties. Ji buvo nutūpus šalimais Zeuso ir Madonos, matomai, turėjo sugavus musiukę ar vabalėlį, bet tuo laiku slinko prie jos katė, norėdama nutverti. Aš nuvijau katę ir sugavau tavo numylėtinę, išgelbėdamas jos gyvybę.

Vienok Leonardo jam netikėjo.

—Tu nuolatos sekioji paskui paukščiukės. Tu to negali užgincyti. Bet saugokis: tau bus blogai, jeigu kas su ja atsitiks. Tu turėsi atsakyti už ją.

Po tokio išbarimo Kakaccio pradėjo verkšlenti; didelės ašaros ritosi iš jo akių.

Leonardo pasirodė, kad čia yra kas-nors nepaprasto. Jis visados stengdavosi patirti tokio dvasiško sujudimo priežastį.

Leonardo paėmė nuo jo kregždutę ir paleido. Ji, linksmai sučirškėjus, nuskrido į savo lizdą.

Per visą tą laiką, kuomet Leonardo stengėsi patirti karliuko prisirišimą prie kregždutės, Kakaccio nenutraukė savo akių nuo moteriškės paveikslo. Jis su visa atyda žiūrėjo į jį. Paskui pakėlė akis augštyn ir prabilo:

—Dar ne šiandien! Palauk, kuomet bus užbaigta! Palauk, kol męs nesuliesim tavęs į paveikslą! Tuomet tu galėsi persiversti, tuomet tu galėsi išlėkti. O pakol palauk. Tavo veidą męs su meile paveikslan dažais atvaizdinsim ir jis liks pas mus, o tu galėsi padangėsna kilti. Tu dvejopa, męs pažįstam tave: dabar tu—moteris, o rytoj... rytoj tu—paukštis...

Leonardo priėjo prie jo ir, ranką padėjęs ant jo peties, užklausė:

—Reiškia, kuomet aš nupiešiu Monos Lizos paveikslą, ji persivers į kregždutę?

—Būtinai, bet aš norėčiau, kad ji neišlėktų, kol nebus užbaigtas paveikslas!

Tuo laiku suskambėjo varpelis ir į dirbtuvę įėjo Mona Liza su savo tarnaite. Malonus nusišypsojimas švietė jos veidu. Leonardo pasiskubino prie jos ir teiravosi apie brangiausią jos sveikatą, vienok ji neužganėdintai tarė:

—Ne, jau man nubodo. Jau trįs metai, kaip aš vaikščioju pas jus, o portretas vis dar nepabaigtas.

Leonardo teisinosi, melsdamas vietoj barimo pasakyti nors vieną malonų žodelį, kas bus ir jam ir jai geriau.

—Maestro—Jūs turite žiūrėti į mane, kokia aš ištikro esu, o ne taip, metus keletą šaltų žvilgių, dairytis į šalis. Jūsų visa atyda nukreipta į numylėtą kregždutę. Dėl jos jūs užmirštate savo darbą.

—Ištikro, madona, jūs neteisingos, kad būk aš dėlei kregždutės atšalau prie jūsų grožybės. Aš vien tik ir laikau kregždutę, kad visada turėti prieš save nepasiekiamą moterų jausmų skrajojimo simbolį! Ir taip kalbate jūs, kuri suprantate sulyginimus ir net bitelę prijaukinote, kad ji pažįsta jus ir klauso.

Tuo tarpu Mona Liza liepė tarnaitei paleisti bitelę. Karliukui buvo liepta atnešti kregždutę.

—Jeigu dėl jūs kregždutė yra simbolis moterų nepastovumo ir vėjingumo, tai mano bitelė, maestro, yra simbolis tamstos darbštumo. Bet jeigu jūs norite duoti pasauliui tikrą moteries paveikslą, tai neužmirškite suteikti mano veidui tą charakterišką bruoželį, kuris giliausiai pas mus yra paslėptas.

Tuo tarpu kregždutė, išsižiojus, puolė ant bitelės ir prarijo ją. Buvo pakilus jau lėkti prie savo lizdo, bet staiga persivertė ir nukrito ant žemės, dar sparneliais burzdėdama.

—Ko jūs žiūrite ant manęs taip nustebę?—šaltai tarė Mona Liza.—Nepastovumas ir vėjingumas prarijo darbštumą. Aš padariau teisingai: kregždutė sulesė bitelę, o ši įgylė jai kaklan. Jūs netekote savo numylėtinės, o aš savo. Dabar einam męs prie darbo.

Ji atsisėdo į prirengtą sėdynę ir visą laiką nepasijudino. Ir tik tuomet Leonardo da-Vinci suteikė Monos Lizos Džiokondos portretui tą nesuprantamą šypsą kampuose lūpų, kuri ir dabar pasilieka neatspėta grožybe to didelio dailės veikalo.

P. Posmyla.

Apie laikraštininkų susivažiavimą.

Apkalbėjimui šį-tą apie gerovę nekurių lietuviškų laikraščių, atstovai nuo 3 savaitraščių ir 2 mėn. žurnalų padarė savo 3-čią susivažiavimą mieste Chicagoje. Pirmutinis dienos posėdis įvyko pėtnyčioje, 27 rugsėjo apie 11 val. išryto, Bismarck Hoteliyj. Pribuvo šios ypatos: nuo "Lietuvos"—A. Olszewsky, Hertmanavičia, redak. Šernas, Balutis; nuo "Kataliko" ir "Dagio"—J. Tananevičia, Brandukas ir Viskoš-ka; nuo "Vien. Liet."—red. Širvydas; nuo "L. Min-ies"—Dr. J. Šliupas. Korespondentai: nuo "Tėvynės"—Kl. Jurgelionis; nuo "Kovos"—A. Kvedaras.

Susivažiavimo pirmsėdžiu išrinkta J. Tananevičia, sekretorium—J. Viskoška ir jo pagelbininku Kl. Jurgelionis. Laike visos dienos svarstymo padaryta keletas nutarimų.

Išrinkta komisija iš D-ro J. Šliupo, Jurgelionio ir Šerno, kad apdirbtų terminologiją dėl prisilaikimo ant ateities rašyboje. Paklausyti liet. daktarų dr-jos paraginimo, kad nebūtų talpinami nešvarus medikališkųjų institutų apgarsinimai. Remt per laikraščių špaltas visas apšvietimo įstaigas, kurios stato sau už tikslą nešti apšvietimą žmonių tarpe. Pavesta Jurgelioniui ir Širvydui padaryti surašą geresniųjų scenos veikalų. Paraginti senąją komisiją greičiau apdirbti ir paskelbti surinktas žinias apie abelną lietuvių stovį iš politiškojo, ekonomiskojo ir morališkojo atžvilgio. Pakviesti daktarus prie tankesnio rašinėjimo blaivybės reikaluose. Ištirimui ir apskaitliavimui projekto padaryti liet. skyrių laike tarptautiškos parodos 1915 m. S. Francisco, išrinkta kom. iš Dr. Šliupo, Širvydo ir Hertmanavičiaus. Gana atsakantis susidurimas įvyko laike Jurgelionio įnešimo, kad redakcijos mestų prisidengimą politikoje ir atvyrai rodytų savo veidą. Jo pasiulijimas liko atmestas ir nutarta prisilaikyti, kaip daroma šiandien. Čia Olszewskis pabriežė, kad ir beto kiekvienas laikraštis laikosi sau patinkamos partijos ir kartu Tananevičia pratarė apie redaktorių pilną prigulėjimą nuo leidėjų.

Tai paduodu trumpoje formoje. Kas norės žinoti plačiau ir tvarkiau, galės matyti protokole. Bet aš paminėsiu dar tuos dalykus, kas oficijališkai bus nežinioje ir visai reti ir nauji atsitikimai mūsų tarpe. Pradžioje mitingo buvo nutarta nerinkti presos komiteto ir nieko, dėl silpno ir menkučio susivažiavimo, nepranešti į anglų laikraščius. Tuomet Jurgelionis vyriškai pasakė, kad jis, nežiūrint nutarimo, eis ir suteiks žinias, kaipo reporteris. Prieš jo užsispyrimą daugumas nušaukė, kad atimti teisę dalyvauti ir prašalinti iš susivažiavimo. Bet už jį užstojo Dr. Šliupas ir Šernas ir todėl nutarimas atmainyta ir tas pavesta jo liuosai valiai. Pirmininkas susiv. veda susirinkimą savaip ir nežiūri nė jokių tvarkos taisyklių, ką tankiai kitus užgauna. Taip p. Šernas prieš pat galą vakarinės sesijos apleido salę, pranešdamas, kad pirm. įžeidė jį ir neatboja ant jo prašimo duoti žodį. Momente jo prasišalinimo iš salės nekurie redakt. ir leidėjai vien pasijuokė. Pirmininkas susiprato ir atšaukė Šerną atgal, bet jis jau nebedalyvavo sprendimuose.

Leidėjams laikraščių, iš šalies žiūrint, matomai mažai rūpi geriausieji pagerinimai laikraščių. Kuomet ėjo svarstymas apie prisilaikymo vienodos terminalogijos ir kada kalbėjo Jurgelionis, žinovas, rašybos tirinėtojas, tai baisiai pyko Tananevičia ir pora kitų, kurie nemoka dargi lietuviškai rašyti, primesdami jam, kam jis kalba daugiau 5 min., kuomet nebuvo nutarta apie ilgumą kalbų. Ant galo labai reikia įsitėmyti Sąjungiečiams, kad pirmininkas susiv. prisikabino apie 4 val. po pietų prie "Kovos" korespondento už tai, kad jis ramiai sėdėjo netoli jo ir, juodai meluodamas, paliepė eiti į tamsią kertę pas duris, kad neva jau esa taip nutarta (o gal ir buvo kur nors slaptai nutarta tarpe tuzų) ir "Kova" nėra prisidėjusi prie draugijos. Susirinkusieji, ypač Šernas, Dr. Šliupas ir Jurgelionis, užprotestavo, nematydami nieko baisaus ir blogo, išėjo prieš jo norą ir paliko prie stalo, vien liepė persėst prie kito stalo galo iš dešinės pusės.

Svarbesni antros dienos nutarimai yra šie: įkurti liet. archivą prie N. Y. viešojo knygyno; darbo biurą remti morališkai; dėl geresniojo sutvarkymo aukų rinkime išrinkta komisija. Rinkti leidinių statistika ir garsinti. Ant užpuolimų vien atsakyti visuomenės dalykuose tik rimtai ir etiškai, šiaip ant kitko neatboti. Sutverta Lithuanian Press Association of America ir priimti įstatai. Tikslas jųjų, kad pagerinti santikius leidėjų su redaktoriais ir sandarbininkais. Organą sau nepasiskyrė. Kitas susivaž. įvyks rugpjučio mėn. 1913 m. mieste Shenandoah, Pa. Išrinkta valdyba iš šių vyrų: prezidentas J. Tananevičia, vice-prez. J. Širvydas, sekret. V. Račkauskas, iždin. J. Paukštys ir valdybos sąnariais: Olszewskis ir Šernas. Kasoje pinigų ant rankų viso $76.70. Protokolas susivaž. tilps vien organizuotų "gazietose". Šiuom užbaigę seimą, nuėjo valgyti ir atsigerti.

A. Kvedaras.

Mokykimės, sesutės!

Mokykimės, sesutės, skaityti ir rašyti, užsiimkime naudingais darbeliais ir naudokimės kožna liuosa valanda. Dar yra iš mūsų, kurios nežino A, B, C, neturi supratimo apie rašymą. Tai kas jau kalbėti apie ką daugiaus? Lietuvoj gyvenant vis laiko nebuvo, o jeigu pas kurią ir būtų buvę laiko, tai tėvai nesuprato, kad merginas reikia mokinti. Sūnus dar šiaip ar taip, betgi išleidžia. Sako, "vaike bus geriau". Kitas nori išleisti sūnų ant kunigų, trečias šiaip jau lengvesnį gyvenimą vaikui suteikti. Jeigu pasakytum: "leiskie mergaitę mokslan", tuoj gausi atsakymą: "kam gi jai tas mokslas? Ar vaikų, girdi, nesusiskaitys, ar putros neišvirs? Męs ir tiek nežinojom, o dėlto gyvenom".

Taip tai einasi su merginų mokslu. Mažos būdamos, neišmokom, o išaugus, nėra vėl kada.

Ne, sesutės, mokyties niekados nėra vėlai. Tik pažiūrėkime męs į bijografijas garsių žmonių. Tuomet męs pamatysime, kad daug garsių vyrų tiktai senatvėje pra-

Iš "BOSTON AMERICAN"

Paveikslėlis parodo mėsos trustą ir darbininką. Trustas priverčia darbininką daryti visokius "šposus", dirbti sunkiausį darbą ir už tai jam prižada duoti pavalgyt šoldero, kurį laiko ant šatros iškėlęs. Trustui žaislas, o darbininkui prakaitavimas ir ašaros.

moko daugelio dalykų. Sokratas, senovės filosofas, pačioje gilioje senatvėje išmoko grajyti ant muzikališko instrumento. Plutarchas tarpe 70—80 metų išsimokino lotynų kalbos. Liudvikas Monaldesko, 115 metų turėdamas, parašė atsiminimus iš savo gyvenimo. Ogilby, vertėjas Homero ir Virgilijaus, iki 50 metų nežinojo nei lotynų, nei graikų kalbos. Pamislykite, kaip puikiai jisai turėjo išmokti tas kalbas, kad atsakančiai išversti tuos didžiuosius veikalus. Franklinas pradėjo užsiimti filosofija, kada turėjo 50 metų. Boccačio turėjo 30 metų kada pradėjo studijuoti literatūrą. Vienok jisai pasidarė garsiausiu pasaulio rašėju.

O juk tai vis buvo minties milžinai, iki kurių mums labai toli šaukia. Bet pavyzdį iš jų męs turime imti. Jeigu jau tie garbingi vyrai tiek daug nuveikė, būdami seniais, tai mums stačiai būtų gėda, jeigu neišmoktume skaityti, rašyti, skaitliuoti.

Pašvęskime nors valandą į dieną ant mokslo, pašvęskime knygoms nusipirkti nors vienos nedėlios uždarbį į metus. Išsirašykime nors po vieną laikraštį, kuris, aplankydamas tavo rumelį, atneš tau glėbį liūdnų ir linksmų žinių. Žmogus, kuris skaito laikraštį ar gerą knygą, nors ant valandėlės pavirsta į sakalą, kuris mato platų pasaulį visoje jo didybėje ir varguose.

Žmogus gi neskaitantis yra lygus tam mažam kirminėliui-sliekui, kuris niekad saulės nemato. Dar sykį, sesutės, aš kviečiu jus prie to prakilnaus darbo, prie mokymosi skaityti ir rašyti. Ateina ilgi rudens vakarai, pasistengkime juos išnaudoti. Taip-pat būtinai reikėtų skaityti laikraščiai "Laisvę" ir "Kovą", nes tuodu laikraščiu veda mumis prie šviesos ir tiesos, prie pažinimo savęs ir prisirengimo į geresnę ateitį.

Marė Janulionytė
iš Athol, Mass.

Laisvoji Sakykla.

Da apie mūsų kalbėtojus.

P. Senas Kareivis rašo "Laisvės" N73 savo straipsnelį ir nurodinėja, kaip kalbėtojai beprotiškai skelbia bedievybę.

Zinoma, negalima sakyti, kad visi kalbėtojai yra kompetentiški, bet būtų klaida, jeigu sakytume, kad visi kalbėtojai neatlieka savo užduoties. Jeigu kalbėtojas vien tik save persistato bedieviu, o nieko nepaaiškina apie tikėjimą ir bedievybę, tai galima sakyti, jog tame dalyke jokios dvasiškos naudos kalbėtojas žmonijai neatneša, nes jis, kalbėtojas, savo bedieviškų persistatymu visai neužinteresuoja žmonių, bet, anaiptol, ir tikėjimo neišrauja. Bet kuris kalbėtojas tikėjimą nurodinėja iš visų pusių, iš geros ir blogos, toksai kalbėtojas nemažai naudos atneša žmonijai, nes tuomi žmoniją užinteresuoja. O užinteresuotas žmogus patsai per save pradės mokytis ir stengsis aiškiai sužinoti, iš ko tikėjimas prasidėjo ir kaip jis plėtojosi. Neužteks jam vienos arba dviejų knygų. Jisai stengsis kuodaugiausia jų įgyti ir perskaityti. Arba neužteks ir keletos vakarų pasimokinimui. Bet per ilgus laikus mokysis ir protaus, pakol pastos netikinčiu. Ne tik kad dora nepražus, bet doresnis ir žmoniškesnis pastos.

Lai p. S. K. nė nemano, kad iš žmogaus tikėjimą gali kalbėtojas su keleta žodžių išrauti ir padaryti paleistuviu, nes tikėjimas yra giliai pas žmogų įsiskverbęs. Taigi kalbėtojai tik gali žmogų apie bedievybę užinteresuoti. O tas ir yra neatbūtinai reikalinga. Toliaus p. S.K. sako, kad "tikėjimas žmoguje palaiko dorą, artimo meilę ir sulaiko jį nuo piktadėjysčių". Bet norėčiau, kad man paaiškintų p. S. K., ar daug tikėjimas sulaikė nuo piktadėjysčių? Ar sulaikė popiežių Benediktą IX nuo paleistuvystės net su savo tikra motina? Ar sulaikė tikėjimas Macocha, kuris su savo brolio moteria paleistuviavo ir savo brolį nužudė, vogdamas net brangenybes nuo altoriaus ir plėšdamas šlebutes nuo Panelės švenčiausios Čenstakavoje? Nepamirština, kaip elgėsi krikščioniškas tikėjimas šventos inkvizicijos laikuose, kur buvo nekalti žmonės baisiai kankinami, ant laužų deginami. Ar nešventina kunigai kardų? Ar nesidžiaugia kunigai, kada žūva mokslo vyrai?

Todėl kalbėtojai kalbant neturi užtylėti ir apie tikėtijimą. Turi nurodyti teisybę.

M. R. Lietuvaitė.

Žinių-žineles.

Kiek iškasta akmeninių anglių?

Bėgyj pastarųjų dvejų metų akmeninių anglių iškasta du milijardu tonų. Idant suprasti, kokia tai daugybė, reikia žinoti, kad pervežimui tų visų anglių reikalingas būtų 500,000 verstų ilgio traukinys, tai yra 12 kartų ilgesnis už ekvatorių. Tokia anglių daugybė galėtų per visą metą varyti milžinišką garinę mašiną 200 milijonų arklių spėkos. Daugiausia anglių suvartoja Suvienytos Valstijos, paskui Anglija ir Vokietija. Matant, kiek daug iškasama anglių, nėra ko stebėtis, kad ekonomistai grąsina anglių badu, nes anglis neužilgo turės išsibaigti. Vienok iki tol, be abejonės, taps išrasta kita kurenimui medega.

Kaip renka mokesčius Japonijoj?

Japonijoj sumanytas labai paprastas ir atsakantis būdas priversti gyventojus į laiką mokėt mokesčius. Kiekvienas, į laiką užsimokantis savo mokesčius, gauna tam tikrą kvitą, kuri yra lioterijos bilietu. Meto pabaigoj atsibūna lošimas ir keletas kiekvieno apskričio gyventojų išlošia nuo 25 iki 50 rub. Be to, ypatoms, kurios visuomet savo laiku užsimoka mokesčius, išduodami tam tikri uoliniai medaliai prisegimui prie namo durių.

Tie medaliai skaitoma kaip ir paliūdijimais to namo gyventojų ir kievienas praeivis, pamatęs prie keno-nors durių tokį medalį, žino, jog tame name gyvena žmogus, kuris atsakančiai pildo savo pareigas.

(Iš "Pr. i L.")
Surinko J. Stropus.

Korespondencijos

Cincinnati, Ohio.

15 d. rugsėjo, per pasidarbavimą A. Morkūno, buvo surengtos prakalbos. Kalbėjo A. Morkūnas dviejuose atvėjuose. Jo kalba publikai patiko. Antras kalbėjo N. Kukonis. Tarpuose kalbų deklamavo ęiles T. Chubirka. Susitvėrė LSS. kuopa iš 12 sąnarių. Tai didelis žingsnys pirmyn. Darbų čia randasi visokių; bedarbių nesimato. Kaip kam pasiseka ir gerą darbą gauti. Ypač pageidaujami barzdaskučiai.

Žinomas Svečias.

Minersville, Pa.

Prisistebėjus į nelaimes anglių kasyklose, net šiurpu darosi. Tartum mirties dalgis kybo ant vargšų darbininkų.

24 rugs. atsitiko nelaimė kasykloje Pheix Park, Reading Co. Darbininkai 11 val. nakties išgirdo anglių poškėjimą ir pastebėjo sunkimąsi vandens. Visi, bijodami pavojaus, atsitraukė šalin, tik Andrius Gudeliauckas dar norėjo pasiimti savo drapanas su pinigais. Mat, tą dieną darbininkai gavo pėdę. Vos tik jisai atsitolino, tuojaus pasigirdo baisus užigmas vandens ir mulas, kuris buvo prie darbininkų, leidosi bėgti. Paskui jį pasiskubino ir darbininkai. O nelaimingo Gudeliavičiaus išgirdo tik balsą: "Gelbėkit, nes lempa užgęso!..." Už trijų valandų pribėgo vandens 82 pėdos gilio. Taigi visi išsigelbėjo, o Gudeliauckas žuvo. Išpumpavimas vandens užims kelis mėnesius.

Ant rytojaus vėl atsitiko nelaimė kasykloje West Glen Dower. Lioduojant anglį prasimušė vanduo su purvynu ir numetė 8 pėdas žemyn Aleksandrą Urboną. Urbono tėvas ir kitas mainieris persigandę nubėgo jieškoti daugiau žmonių. Kuomet jie sugrįžo, jau A. Urbonas buvo negyvas. Jisai buvo dar jaunas vaikinas ir rūpinosi darbininkų reikalais. Prigulėjo prie I. W. W. unijos.

Lai būna vargšams lengva žemelė.

A. J. Banučauskas.

Raymond, Wash.

Čia kitokių darbų nėra, kaip tik lentų pjovyklos. Darbai eina vidutiniškai, bet sunku dirbti. Iš kitur pribuvusieji darbą gauna.

Lietuvių čia randasi gerokas burelis, kurie skiriasi į dvi dali: pirmeivius ir katalikus. Pirmeiviai skaito naudingus laikraščius, o katalikai traukia rudį ir tarp savęs kumščiuojasi.

15 rugs. čia susitvėrė lietuvių socijalistų kuopa iš 14 narių. Reikia tikėtis, kad gyvuos gerai.

"Laisvės" Skaitytojas.

Rochester, N. Y.

Rugs. 22 kalbėjo E. Seidel, kandidatas ant vice-prezidento; publika Seidelį pasitiko labai prielankiai ir ilgai plojo delnais. Žmonių buvo apie 4000—6000.

Vietiniai anglai socijalistai smarkiai darbuojasi, platina agitatyviškus lapelius ir rengia prakalbas ant gatvių. Šią savaitę kas vakaras laiko prakalbas ant gatvių. Svetimi kalbėtojai čia jau buvo W. D. Haywood, Keir Hardie (iš Anglijos) ir Seidel. Spalio 22 bus Chas. Russell socijalistų partijos kandidatas ant N.Y. valstijos gubernatoriaus.

Rugs. 24 d. įvyko tautiškoje smuklėje laikraščių skaitytojų susirinkimas. Susirinko daugiausia "Vienybės Lietuvninkų" šalininkai. Susirinkimo tikslas—patarti laikraštininkų suvažiavimui, kas daryti, kad teisingesnės korespondencijos būtų. Vienas įnešė, kad miesto lietuviai išrinktų reporterį, kuris visas žinias rašinėtų. Nepriimta. Įnešta, kad po korespondencija pasirašytų tikrą pavardę, nes kaip pasirašą slapyvardžiu, tai nežinia kas ir daryti. O kaip pasirašysią tikra pavarde ir būsianti neteisinga korespondencija, tai ir ant gatvės susitikus galima būsią pamokinti, kad daugiaus taip nerašytų.

Ant galo pasiųstas laikraštininkų suvažiavimui laiškas, kad korespondentai pasirašinėtų tikras pavardes, išskiriant tuos, kurie yra žinomi redakcijoms. Susirinkime dalyvavo 14 žmonių.

Lazdinėlis.

Waterbury, Conn.

22 rugsėjo atsibuvo Waterburio - Lietuvių Šviesos Draugijos pirmos diskusijos. Tema: "Kas tarp lietuvių kelia nesutikimus?" Atsirado visokių nuomonių; vieni nurodinėjo, kad reikia guodoti kiekvienos pakraipos žmogų, ar jis būtų socijalistas, laisvamanis, klerikalas. Tik tokiu būdu gali išnykt nesutikimai. Antroji pusė išrodinėjo, kad jokiu būdu negalima visas partijas sutaikyti, nes vienai partijai gyvenimas, kitai—mirtis. Tokiu būdu, jokio susitaikymo negali įvykti, bet priešingai—kova, ir ta kova tol tęsis, kol viena partija nepergalės visas. Tik tąsyk išnyks tarp lietuvių ir visos žmonijos nesutikimai.

Turiu patėmyti, kad šios diskusijos buvo vienos iš rimčiausių, bet visgi trūko geros tvarkos. Kitos diskusijos bus 6 spalio, temoje: "Už kokią partiją balsuoti?"

K. J—čius.

Pajieškojimai.

Pajieškau merginos arba našlės apsivedimui nuo 25 iki 30 metų amžiaus, laisvų pažiūrų, mylinčią dorą ir turi būti lietuvaitė, susipažinusi su angliška kalba ir rašliava. Aš esu 30 metų amžiaus pagal amatą kriaučius. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

K. R. Gavenas,
Chicago Post Office General Delivery 78 Chicago, Ill.

Pajieškau Mateušo Sukulo, 5½ pėdų, augščio, 40 metų senumo, be usų, ant dešinės kojos biskį šlubas. Vaikelis beverkiant susirgo ir laukia tėvo sugrįžtant. Jis pats arba jeigu kas apie jį žino, praneškit šiuo adresu:

Marė Klebauskienė,
13 Charles Place, Athol, Mass.

Pajieškau savo draugo Simono Tautvido, 9 ar 10 metų, kaip Amerikoj, paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Šilalių parapijos, Šeručių kaimo. Jis pats arba kas apie jį žino, malonėkite pranešti šiuo adresu:

Petras Mažutis,
4450 So. Hermitage ave., Chicago, Ill.

Pajieškau trijų pusbrolių: Jurgio Motiejaus ir Povylo Giliukų, 5 ar 6 metai kaip Amerikoj, bet nežinau, kur jie randasi. Jie patįs arba kas apie juos žino, meldžiame pranešti šiuo adresu:

K. Wizgaitis,
1041 N. Wood st., Chicago, Ill.

Pajieškau brolio Mateušo Kasalio, paeina iš Kauno gub., Ukmergės pavieto, Deltuvos parap., Jovaišių kaimo. Girdėjau, kad gyvena apielinkėse Pittsburgo, Pa. Kas apie jį žinę arba jis pats praneškit šiuo adresu:

Petras Kasialis,
673½ N. Main st., Brockton, Mass.

Pajieškau draugo Julijono Žilinskio, pirmiau gyveno Millinocket, Me., paskui buvo išvažiavęs į West Canadą. Meldžiu greitai atsišaukti šiuo adresu:

A. Bukantis,
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Pajieškau apsivedimui vaikino, mylinčio apšvietą ir dorą gyvenimą. Aš esu tikra lietuvaitė, laisvai manantį; jeigu kas norėtų platesnių žinių, malonėkit kreiptis per laišką šituo adresu:

Miss. T. Lietuvaitė,
General Delivery, New York, N. Y.

VIETINES ŽINIOS.

Pereitam utarninke socijalistų svetainėje atsibuvo cukerninkų susirinkimas. Bandyta sutverti unija. Kalbėjo Ivaškevičia, Grikštas ir Michelsonas. Prie unijos prisirašė apie 60 narių. Kad būtų buvę geri kalbėtojai, tuomet būtų prisirašę daugiau. Girdėjom, kad suorganizuoti cukerninkus buvo apsiėmęs Bagočius, tik nežinia, kodēl jis ant prakalbų nepribuvo.

Mums praneša, kad kunigas Žilinskas yra labai priešingas cukerninkų organizavimuisi. Net per pamokslą apie tai kalbējo. Jis darodinējo, kad tik katalikiškos organizacijos galēsią išgelbēti darbininkus, nes tai esą didžiausias laivas, kurio jokia pajiega neįveiksianti.

Gaila, kad kunigēlis taip pasakodamas, visai užmiršo apie laivą "Titanic'ą"...

Kaip girdējom, cukerninkų organizavimasis nugązdino bosus, nes seredos ryte, 5 val., jau visi buvo dirbtuvēj, kuomet paprastai ateina 8 val. Jie manē, kad tą dieną prasidēs streikas.

Policijos viršininkas O'Meara išdavē policijai įsakymą, kad visus suareštuotus girtuoklius perklaustų, kokiam saliune jie gērē paskutinį stiklą. Mat, yra įstatymas, kad girtam žmogui saliunininkas neprivalo duoti gert. Ir jeigu pasirodys, kad kuris saliunininkas peržengē tą įstatymą, bus nubaustisa.

Cambridge'iaus lietuvių vakarinē mokslainē 27 rugsējo parengē puikų ir margą vakarēlį su tikslu išaiškint naudą angliškos kalbos, nes nuo pirmos spalio norima pradēt mokinti du vakaru į savaitę: utarninkais ir ketvergais. Ši mokslainē stovi po prieglauda Y. M. C. Ta draugija duoda mums gerus mokytojus Harvardo universiteto studentus. Šiame vakare kalbējo "Kel." red. A. Antonovas, nurodinējo naudą angliškos kalbos; antras kalbējo perdētinis Y. M. C. Gerry; deklamavo eiles M. Babickiutē ir J. Kvietkauckas, monologus lošē A. Bartkevičia, dainavo vietinis "Laisvēs" choras po vadovyste B. Simonaičio. Vakarēlis nusidavē dailiai.

K. Armonas.

Bostono teisējas uždraudē mēsos pardavinētojams laikyti iškabintas vištas ant atviro oro. Du italai ant North st. jau liko už tai nubausti.

Ateinančioj subatoj socijalistų salēj atsibus šokiai. Nedēlios-gi vakare toj-pat salēj bus viešos diskusijos.

Ateinančioj nedēlioj socijalistų salēj bus antras cukerninkų susirinkimas. Prasidēs 2 val. po pietų. Visi cukernēs darbininkai privalo atsilankyti.

Prezidentas Taftas padējo kampinį akmenį Y. M. C. A. naujam namui, kurį pradējo statyti ant Commonwealth Ave.

Ateinančioj nedēlioj 10 valandoj ryte atsibus susirinkimas 60 LSS. kuopos.

Susirinkimas.

Ateinančioj nedēlioj, t. y. 6 spalio (Oct.) atsibus kvartalinis susirinkimas Dr-stēs Šv. Petro ir Povylo, Pobažnytinēj svetainēj, 2 val. po pietų. Visi sąnariai turi būti. Taipgi bus priimami ir nauji nariai Komitetas.

Severos gyduolēs yra 33 rųšių. Kiekviena iš jų tam tikrai paskirta dēl pagelbos nuo kokios-nors ligos.

20 kartu per Minuta

kiekvienas lašas tavo kraujo pereina per inkstus. Pamislyk tiktai. Sveiki inkstai ištraukia nešvarumą kraujo, kuris pereina per juos Nesveiki inkstai to neatlieka. Užnuodytas kraujas iš inkstų įeina į kraujo sudynus ir priveda į betvarkę visas kūno dalis, o pasekmē to būna

Skausmai šonuose, Puslēs suirzimas, Papurimas paakiuose, Sunkumas šlapintis, Mirgējimas taškų akyse, Gelta, Širdies kliutįs, Čiurnių suputimas, skaudējimas strēnose.

Kol bus pervēlu—kol tavo inkstai visai suges—pradēk imti

SEVEROS
Gyduoles nuo Inkstu ir Kepenu

(SEVERA'S KIDNEY AND LIVER REMEDY)

Jos sustiprina inkstus. Užlaiko sveiką veiklumą inkstų. Prašalina sunkias ligas ir nesveikatą.

50c bonkelē. Didesnē bonkelē $1.00

Severos Gothardiškas Aliejus

(SEVERA'S GOTHARD OIL)

reikia laikyti visuomet po ranka kaipo pirmutinē pagelba nuo skausmų ir skaudulių.

Dēk jį iš viršaus arba trink ten kur skauda. Skausmas dažniausiai greitai pereina nuo jo veikmēs.

Kaina 50 centų.

Severos Gyvasties Balsamas

(SEVERA'S BALSAM OF LIFE)

prašalina nerviškumą ir dispepsiją, švelnina geltumą, veikia į visus virškinamuosins organus.

Pagelbsti vyrams, moterims, ir seniams. Yra aplama sustiprinamąja priemone visam organizmui.

Kaina 75 centai

Pas visus aptiekininkus. Visuomet prašyk, kad tau duotų Severos vaistų, ir neimk kitokių. Nemokamam patarimui rašyk pas

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Pirkite barbernią.

Ant geriausio trakto So. Bostone parsiduoda barbernia su visais įtaisais už $600. Mažiausia biznio įplauka nuo 55 iki 60 dolerių per savaitę. Geriausia proga pirkti išdirbtą biznį iš Lithuanian Agency, 233 Broadway, tel. So. Boston 1236 W.

Antanas Ivaškevič, Mgr.

TIK ŠIĄ SAVAITĘ.

Jeigu jum reikalinga kas nors nusipirkti, tai ateikit pas mus, o męs jums sučēdysim ant kožno dolerio po 20c.

Tamošaitis ir Yurgeliunas
233 Broadway, So. Boston.

Vienatinis So. Bostone lietuvis šiaučius, kuris taiso čeverykus, uždeda robus ir šainina paprastomis dienomis ir nedēliomis. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Taipgi užlaiko cigarus ir cigaretus. Prašo atsilankyti. Antanas Abazorius, 207 C st. kamp. Silver st., So. Bostone.

Neliks Blakių!

Petras Bartkevičia turi tokių proškų, kad kaip tik išbarstysit, kur yra blakių, tuojaus neliks nē vienos. Blakēs į minutą prapuola.

Parsiduoda po **35 centus**. Su prisiuntimu per paštą 60c. Siųskit stampoms.

P. BARTKEVIČIA
877 Cambr idge t.,
E. Cambridge, Mass.

Parsiduoda forničiai.

Parsiduoda geri forničiai už pigią kainą. Priežastis pardavimo—išvažiavimas į kitą valstiją. Ateikit po šiuo adresu:

Kazimieras Westfield,
194 Athens st., 1st fl., So. Boston, Mass.

Mainantiems adresus.

Kurie norite permainyti "Laisvēs" siuntinējimo adresą, malonēkite neatbutinai prisiųsti savo **seną adresą**, t. y. kokiu buvo laikraštis lig šiol siunčiama ir **naują**, t. y. tą, kuriuo norite, kad butų Jums laikraštis dabar siunčiamas, kitaip adresą permainyt negalēsime.

Administracija.

Šokiai, Šokiai!

Rengia So. Bostono Lietuvių Jaunuomenēs Ratelis, atsibus Subatoje, 5 spalio (October), 1912 m., svetainēj Dahlgren Hall, kampas E ir Silver sts, So. Boston, Mass. Prasidēs 7:30 val. vakare ir trauksis iki vēlai nakties. Įžanga, kaip paprastai, taip ir dabar, nebrangi. Nuoširdžiai visus užkviečia

KOMITETAS.

Parsiduoda Forničiai.

Parsiduoda visai pigiai geri stubos rakandai. Norintiems pirkt gera proga. Priežastis pardavimo tame, kad savininkas išvažiuoja į Lietuvą. Atsišaukit šiuo adresu:
347—2nd st., 3 floor, So. Boston, Mass.

JĒZAUS DRAUGIJA

ARBA JEZUITAI

Kas jie per vieni ir kaip jie bažnyčią gelbējo?

Knygelēj suprantama kalba išaiškinta jezuitų brolijos įstatymai. Tie įstatymai parodo, kad jezuitai buvo didžiausi veidmainiai ir nei kiek nepaisydavo tikrų Dievo prisakymų. Tuo tarpu, ant jezuitų ilgai rēmēsi katalikų bažnyčios galybē. Kritikuodami jezuitus, męs tuomi pačių judiname pačios bažnyčios pamatus.

Kiekvienas privalo nusipirkti šią knygelę netik sau, bet ir savo giminēms Lietuvoje. Cenzura tą knygelę praleis. Lietuvoje gi ypatingai reikia kritikuoti kunigiją.

Kaina tik 10 c. Kreipkitēs į "Laisvēs" Redakciją, 242 W. Broadway, South Boston, Mass.

LIETUVIŠKAI-LENKIŠKAI-RUSIŠKAS
DAKTARAS

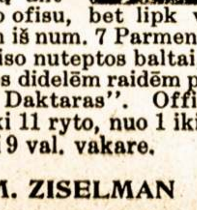

Vienatinis mųs tautos Medicinos Profesorius Massachusetts steite. Jau arti 18 metų, kaip aš pasekmingai gydau ir atlieku operacijas. Tēmyk!!! Neik jieškot manę į aptieką ant kampo po mano ofisu, bet lipk vienais trepais augštyn iš num. 7 Parmenter St. Durys mano ofiso nuteptos baltai, o virgui jų ant lentos didelēm raidēm parašyta "Lenkiškas Daktaras". Offiso valandos: nuo 9 iki 11 ryto, nuo 1 iki 2 po piet ir nuo 6 iki 9 val. vakare.

DR. M. ZISELMAN
7 Parmenter St., Boston, Mass.
Telephone Richmond 1967-R.

CASTLE SQ. TEATRAS

Perstatymai prasideda 2 val. po piet ir 8 val. vakare.

Šią sąvaitę bus lošiama

Publika bus labai užganēdinta šiuo juokingu perstatymu.

"Sherlock Holmes"

Ateinančią savaitę bus lošiama

"The Aviator"

Tikietus galite gauti po num. 15 Winter St. arba teatre ant pleciaus Castle Sq., Boston, Mass.

Telephone So. Boston. 845 M

DR. F. MATULAITIS
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedēliomis iki 3 val. po piet.

Lietuviška KRIAUČKA

Gerbiamos Lietuvaitēs, pranešu jums, kad ikišiol gyvenau ant D st., o dabar persikēliau ant Broadway po No. 242½, ant antrų lubų. Siuvam visokius moteriškus žieminius ir vasarinius drabužius (rūbus), taipgi ir dēl jaunavedžių. Viską atliekam kuonogeriausiai. Prašome visada kreiptis po šiuo adresu:

ONA CZEPULIONIS
242½ Broadway, So. Boston, Mass.

Offiso Telefonas Main 3307.
Gyvenimo vietos Tel. 521-3 Milton.

Notary Public Justice of the Peace

ADVOKATAS

ATLIEKU VISOKIUS REIKALUS

Nelaimes, Skundus, Reikalavimus, Ukėsiškus Popieras, ir visokius teismo dalykus.

Čia galit susikalbėt rusiškai.

ALEXANDER ROSE
294 Washington St., rūmas 330
BOSTON, MASS.

HARRISON GATVES
DISPENSARE

Jau 20 metų nuo įsteigimo.

229 Harrison Avenue
Arti Broadway, BOSTON, MASS.

Patarimai DYKAI!

Šiokiomis dienomis atidaryta nuo 9 iki 8 val. vakare. Šventadieniais nuo 10 ryte iki 4 po piet.

Gydome visokias ligas Vyrų, Moterų ir Vaikų ir taisome DANTIS.

Ateidamas atsinešk šį apgarsinimą.

REIKALINGA 400 VYRŲ Į GIRIAS

Arba šiaip prie įvairių darbų. Jeigu apsiims dirbti visą sezoną, kompanija apmoka ir kelionę. Norintieji platesnių žinių kreipkitēs šiuo adresu:

UNITED STATES EMPLOYMENT OFFICE
3 Tremont Row, - - Boston, Mass.

J. P. TUINILA

Užlaikom didelę

Krautuvę

Deimantų, Laikrodžių Waltham ir Elgin, ir Šliūbinių Žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir pristatom į namus. Užlaikom taipgi **Didelę Sankrovą Drapanų**: Vyrams Siūtus, Overkotus ir Marškinius. Duodam ant bargo ir ant išmokesčio.

822 Washington Street
BOSTON, MASS.

Mūsų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius J. Pociunas, Liudvikas Davalga ir F. S. Šimanskis.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA
APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinē lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. **Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj vartojamos.** Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsia per expresą.

Aptiekorius ir Savininkas

K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kamp. C St.
SO. BOSTON, MASS.

Telephone So. Boston 21014 ir 21013.

Akušerka

F. STROPIENE

Pabaigusi kursą **Womans Medical College, Baltimore, Md.**

Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą įvairiose moterų ligose.

OFFISAS RANDASI:
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

A. G. Groblewski

COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

SAVININKAS IR FABRIKANTAS

Garsių Lietuviškų—Lenkiškų Vaistų

Perkant žiurēk kad būtų toji markē.

Perkant žiurēk, kad butų ta markē, o gausi teisingai.

Geriausia gyduolē nuo Skaudējimo Galvos, Kataro, Pečių, Krūtinēs, Šonuose, Reumatizmo, Šalčio, Neuralgijos ir įkandimo visokių vabaliukų.

Egiutero No. 1. - - - -	25c.
Egiutero No. 2. - - - -	50c.
Žmijecznik - 25c., 50c. ir	$1.00
Gumbo Lašai - - - -	35c.
Meškos Mostis - - - -	25c.
Trejanka - - - - -	25c.
Linimentas Vaikams - - -	25c.
Gyduolēs nuo Kosulio - - -	25c.
Liepų Balsamas - - - -	25c.
Antylakson dēl Vaikų - - -	25c.
Milteliai Vaikams nuo Kirmēlių	25c.
,, nuo Kirmēlių dēl suaugusių	35c.
Vanduo nuo Akių Skaudējimo -	25c.
Ugniatraukis - - - - -	25c.
Skilvio Lašai - - - - -	25c.
Gyduolēs užlaikymui Viduriavimo ir Kruvinosios - - - -	75c.
"Uicure" arba gydymas Reumatizmo - - - -	$3.50
Gyd. dēl nemalimo Pilvo - -	50c.
Milteliai apstabdymui Galvos Skaudējimo - -	10c.
Lašai nuo Dantų Skaudējimo -	10c.
Mostis nuo Gedimo ir Prakaitavimo Kojų - -	25c.
Geležinis Sudrūtintojas Sveikatos	50c.
Vaistas Nutildymui Vaikų -	25c.
Vaistas nuo Papauto (Corn Cure)	15c.
Gyduolēs nuo Grippo - -	$1.25
Plaukų Apsaugotojas - -	50c.
Muilas Plaukų Saugotojas - -	10c.
Milteliai nuo Kepenų - -	35c.
Valytojas Plēmų Drabužiuose -	25c.
Rožēs Balsamas - - - -	25c.
Kinder Balsamas - - - -	25c.
Bobriaus Lašai - - - -	50c.
Švelnintojas - - - - -	35c.
Kraujo Valytojas - - - -	$2.00
Nervų Ramintojas - - - -	$1.00
Egzema arba Odos Uždegimas pas Vaikus - - - -	$1.25
Groblevskio Pleisteris (Kaštavolo) - - - -	25c.
Pamada Plaukams - - - -	25c.
Uchotyna nuo Skaudējimo Ausįse	25c.
Gyduolēs nuo Riemens - - -	50c.
Vengriškas Taisytojas Ūsų -	15c.
Inkstų Vaistas (mažesnē) - -	25c.
nkstų Vaistas (didesnē) - -	$1.00
Akinēs Dulkelēs - - - -	25c.
Gydymas nuo uždegimo Dantų arba abelnai Skausmo ir Škorbuto	$1.25
Gyduolēs ir Mostis nuo Parkų ir Niežų - - - -	$2.00
Gyd. ir Mostis nuo Dederviněs	$2.00
Gyduolēs nuo Paslaptingos Ligos	$50

Kiekvienas lietuviškas štornikas taipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami, galētų pas savo štorniką nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigus dovanai kokiems nors apgavikams tose apielinkēse. Štornikai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes iš to geras uždarbis, ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas Gyduoles, kurias męs gvarantuojame. Rašykite šiuo antrašu:

ALB. G. GROBLEWSKI
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

VISIEMS ATHOL'YJ ŽINOMAS LIETUVIS

Kostumeriškas Kriaučius

Siuvu visokius Vyriškus ir Moteriškus rubus. Kiekvienam pritaikau pagal jo norą ir pasiuvu pagal naujausią madą. Senus sutaisau, išplaunu, išvalau, išprosinu ir padarau kaip naujus. Visą darbą gvarantuoju. Taipgi priimu iš tolimesnių miestelių, kurie prisiunčia audimą dēl siūto arba kitokio apvilkalo. Gauna nuo manęs pamokinimą, kaip nuimt mierą ir madas dēl išsirinkimo. Todēl, lietuviai ir lietuvaitēs, reikale kreipkitēs pas savo tikrą tautietį, o būsit užganēdinti.

P. BUZEWICK,
252 South St., Athol, Mass.

Męs savo sandēliuose užlaikom puikiausią

SENĄ KENTUCKES DEGTINĘ

Pamēginkite ypatingai žemiau nurodytas:

MONOGRAM DEGTINE	kvorta	50c	gorčius	$2.00
B ,,	,,	65c	,,	2.50
LYME BEACH ,,	,,	75c	,,	2.50
EGG ROCK ,,	,,	1.00	,,	3.[illegible]
ROWES WHARF ,,	,,	1.00	,,	[illegible]
BOSTON LIGHT ,,	,,	1.00	,,	[illegible]
SHOEMAN'S FAVORITE	,,	1.00	,,	3.50
KEITH'S PRIDE	,,	1.25	,,	4.50

Taipgi užlaikome Vyną, Džinę ir Brandę.

BURKE, GALLAGHER & CO.
396 ATLANTIC AVE., NEAR ROWES WHARF BOSTON, MASS.

Didžiausias Darbininkų Sąvaitinis Laikraštis

"KOVA"

Leidžiamas Lietuvių Soc. Sąjungos Amerikoje

"KOVA" talpina moksliškus, politiškus, bet visiems suprantamus straipsnius.
"KOVOJ" rašoma apie darbininkų gyvenimą, vargus ir nurodoma, kaip prašalinti juos.
"KOVOJ" rašoma apie viską teisybę ir drąsiai skelbiama socijalizmo ideja.
"KOVA" tikriausias darbininkų laikraštis.
"KOVA" paduoda žinias iš viso svieto.
"KOVA" metams **$2.00** Amerikoj ir kitur.

Prisiųskit savo adresą, o gausite vieną "Kovos" num. pažiūrējimui DYKAI. Nuo naujų metų "Kova" išeina tokia kaip "Keleivis".

"Kova" 1815 E. Moyamensing Ave. PHILADELPHIA, PENN'A.

DIDŽIAUSIA BOSTONE
SANKROVA {OLSELIS}

Vyno, Visokių Likierių, Degtinēs, Rusiškos "Monopolkos", Šampano, Alaus, Ēliaus ir visokių importuotų gērimų.

Jei nori sveikų gērymų ant Velykų, kurie tavo sveikatai nekenktų, tai ateik pas mus. Sykį pas mus atsilankęs, ateisi visada ir savo draugus atsivesi. Kurie negalit atsilankyti pas mus, tai reikalaukit per laiškus, o męs prisiųsim orderius per expresą. Rašykite lietuviškai šiuo adresu:

WILLIAM ZAKON & CO.
21-23 Cross St., Kampas Endicott St., netoli Haymarket Square **Boston, Mass.**

MĖNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS

Užsirašykit 'Lietuvių Žurnalą'

Išeina kartą į mēnesį ir prekiuoja tik 50c metams.

"Lietuvių Zurnalas", yra tai savo rušies laikraštis.

Jame nēra vietos polemikai ir korespondencijoms, telpa vien įvairių mokslo šakų ir beletristikos straipsneliai. Bet viena jo ypatybē — tai užklausimai ir atsakymai. Męs atsakysim į pasiųstus mums visus klausymus, nežiurint kas ir apie ką bus klausiama. Tai yra ideališkas namų svečias. Adresuokite:

"Lietuvių Žurnalas", 1607 No. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Labai žingeidžios knygos!

Kurie mylite skaityt, o dar neturite šių knygų,—pasiskubinkit išsirašyt, nes jau nedaugiausiai jų turime.

Pasaulių Ratas

Astronomiška knyga. Aprašo apie saulę, planetas ir kometas, ir apie astronomus, kurie jas surado. Su paveikslais. **Kaina 25c.**

Meilēs Karštligē

Mintįs ir prilyginimai apie meilę. Kiekvienam žingeidi ir pamokinanti knygelē. **Kaina tik 20c.**

Užsakymus ir pinigus siųskite šiuo adresu:

J. STROPUS
30 W. Broadway, So. Boston, Mass.
(Pinigus galit siųst krasos ženkleliais)

"Feeling Better Already Thank You!"

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir ištitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudējimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimynos šepoje. Sergēkis nuo pamēgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.

Richter'io Congo Pillės yra geros nuo vidurių sukietējimo. 25c. ir 50c.